

67 -72 - 151/2

22.11.2021 р.

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу

Огонька Юрія Володимировича

**«АРХІТЕКТУРНО- ПЛАНУВАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТА РОЗВИТОК
НОВИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД РЕКРЕАЦІЙНОЇ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ
(НА ПРИКЛАДІ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ)»,**

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 191 Архітектура та містобудування

Формування в Україні нової системи адміністративно-територіального устрою передбачало добровільне об'єднання територіальних громад — адміністративно-територіальних одиниць базового рівня, які мають більше повноважень та фінансових ресурсів для свого розвитку. Проте, новостворені громади не стануть автоматично заможними, для їх успіху необхідний соціально-економічний і культурний розвиток, розвиток їх інфраструктури та благоустрою території, що може забезпечити гідний рівень життя людей. Як виявилось, не усі територіальні громади мають однаковий ресурсний потенціал та фінансову спроможність, багато з них потребує якісних змін та максимально повного використання своїх можливостей — потенціалу для досягнення сталого розвитку. До сьогодні нема єдиних підходів для архітектурно-містобудівного проектування населених пунктів з огляду на розвиток територій новоутворених громад, тому тема дисертаційного дослідження Огонька Юрія є надзвичайно **актуальною**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами Дисертаційне дослідження виконане в межах науково-дослідної роботи кафедри архітектурного проектування Інституту архітектури та дизайну Національного університету «Львівська політехніка» - «Розробка методологічних основ просторового підходу до обґрунтування архітектурних рішень» (0117U007605). Проте, автор також пов'язує власне дослідження із програмами та темами, які були завершені у 2014-2020 роках. Поряд з тим, у дисертації аналізуються діючі програми та методики, зокрема: розроблена в рамках швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні - DESPRO» (2019-2024 р.); Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 рр.; Указ Президента України № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» та інші важливі документи, на що не акцентує дослідник у своєму вступі.

Ступінь обґрунтованості, достовірності наукових положень, висновків, рекомендацій у дисертаційній роботі здобувача є об'єктивними та достатньо аргументованими, у відповідності до обраної теми дослідження. Основні наукові положення, практичні результати та висновки, які винесено на захист, обґрунтовані належним чином та були викладені та обговорені на наукових семінарах кафедри архітектурного проектування НУ «Львівська політехніка», на всеукраїнській науково-практичній конференції «Проблеми

та перспективи розвитку проектної діяльності: теорія, практика, інновації» (Івано-Франківськ, 2014 р.).

Повнота викладання наукових положень, висновків і рекомендацій у наукових публікаціях. Результати дисертаційного дослідження достатньо висвітлені у 7 – ми наукових публікаціях, зокрема: у наукових фахових виданнях України (6), 1 стаття – у науково-періодичному виданні іншої держави, внесеному до наукометричних баз даних.

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи полягає у тому, що дисертантом вперше виявлено специфіку архітектурно-планувальної організації нових територіальних утворень рекреаційної спеціалізації в Тернопільській області; встановлено взаємозв'язки між процесами й архітектурно-планувальними рішеннями нових територіальних громад; окреслено заходи щодо підвищення привабливості рекреаційного простору; обґрунтовано вимоги до формування й просторового розвитку нових територіальних громад з використанням наявного рекреаційного потенціалу. Автором удосконалено методи аналізу територій територіальних громад, їх архітектурно-планувальної організації та просторового розвитку. Подальший розвиток отримали методики аналізу архітектурно-просторового стану малих населених пунктів рекреаційної спеціалізації та оцінки рекреаційного потенціалу територіальних громад для архітектурно-планувальних рішень.

Мова та стиль викладення є науковими, логічними, з використанням спеціальної термінології, що забезпечує адекватність сприйняття усіх частин роботи. Дослідження містить чіткий розподіл тексту дисертації на окремі частини, що структурно підпорядковані між собою та відображають загальну цілісну ідею дослідження. Загалом, дисертаційна робота складається із вступу, п'яти розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел (232 позицій) та додатків.

У *Вступі* дисертації обґрунтована актуальність роботи та його новизна, сформульовані мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження. Методи, якими користується автор, дозволяють комплексно охарактеризувати об'єкт дослідження та визначити його предмет. Наукова новизна результатів, і практична значимість роботи визначена достовірно. У п'яти розділах текстової частини роботи послідовно розкрито основні дослідницькі результати.

У *першому розділі* «Стан дослідження, передумови й архітектурно-містобудівні задачі формування та розвитку територіальних утворень рекреаційної спеціалізації» здійснений аналіз літературних джерел за темою дослідження, нормативної документації та законодавчої бази України, а також оновлено список спеціальних термінів. Автором проаналізовано передумови творення територіальних об'єднань та історію формування забудови та планувальної організації населених пунктів на досліджуваній території під впливом політичних та економічних процесів. Дисертант систематизував генеральні плани населених пунктів Тернопільської області,

які розроблялись після 1991 року та підтвердив, що більшість з них потребують суттєвого коригування у відповідності до сучасних діючих норм.

Огоньок Юрій також проаналізував практику реформування адміністративно - територіального устрою деяких зарубіжних країн, які пройшли успішний шлях адміністративного реформування.

У *другому розділі* «Методи дослідження архітектурно-планувальної організації та розвитку територіальних громад рекреаційної спеціалізації» автором запропоновано методи дослідження новоутворених адміністративно – просторових характеристик, які дають змогу провести аналіз рівня розвитку та планувальну структуру рекреацій в у межах територіальних громад. Виділено групу спеціальних методів дослідження, які сприяють прогнозуванню просторового розвитку громади та оцінки рекреаційного потенціалу.

У *третьому розділі* «Особливості архітектурно - просторової організації та розвитку нових територіальних утворень рекреаційної спеціалізації на прикладі Тернопільської області» проведений аналіз адміністративно – територіальних утворень та їх рекреаційного потенціалу, а також введена класифікація територіальних громад рекреаційної спеціалізації відповідно до типу наявних ресурсів. Виокремлено вісім територіальних громад з різними видами рекреацій та розроблені паспорти, які характеризують їх просторовий розвиток.

У *четвертому розділі* «Аналіз, оцінка та прогнозування архітектурно – планувального розвитку поселень і рекреаційних систем територіальних громад» детально розглянуто поселення, малі історичні центри, розкрито їх потенціал та проаналізована їх існуюча містобудівна документація. Підтверджено, що рекреаційна діяльність у новостворених територіальних громадах потребує регенерації та для подальшого розвитку залучення значних інвестицій. Показано, що Комплексний план просторового розвитку громади, розроблений із врахуванням основного потенціалу проєктованих територій, оновлення генеральних планів населених пунктів необхідні для реконструкції рекреацій та розширення їх функціонального змісту.

У *п'ятому розділі* «Принципи й пропозиції вдосконалення архітектурно-планувальних рішень нових територіальних об'єднань і їх центрів» запропоновані принципи й моделі реформування територіальних громад рекреаційної спеціалізації, описана методика їх проєктної реалізації та продемонстрована на прикладі двох територіальних громад, ресурси яких до сьогодні використовуються малоефективно. Автор доводить, що необхідною умовою для проведення ефективних змін визначено таку проєктну документацію: Концепцію інтегрованого розвитку та Комплексний план просторового розвитку територіальних громад.

Довідка про результати перевірки роботи на академічний плагіат рукопису дисертації Ю. В. Огонька свідчить про **відсутність порушення академічної доброчесності.**

Зауваження до дисертаційної роботи. Дисертаційна робота здобувача Огонька Юрія справляє позитивне враження і має безперечну наукову та

практичну цінність, однак вважаю за необхідне висловити окремі зауваження та побажання щодо рецензованої роботи, зокрема:

1. Сумнівним є доцільність у розділі 1.1. «Стан дослідженості та категоріально-понятійний апарат» (ст. 29 – 34) наводити визначення, які не сформовані автором особисто, можливо їх варто було б винести у додаток або у словник термінів.

2. Проведений аналіз адміністративно - територіального реформування в інших країнах не викликає заперечення, проте у подальшому дослідженні цей досвід не відображений.

3. Автор зазначає, що ним було проведено соціологічне дослідження, про що свідчать зведені результати, викладені у додатку В-Б. (ст. 235-238), проте в жодному із розділів це не висвітлено.

4. Висновки у дисертації занадто розгорнуті, повторюють частину тексту. Загальні висновки викладені на 5 сторінках (195-199 ст.), нумерація розпочинається із 7 пункту.

Проте, зазначені зауваження, на мою думку, принципово не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи.

Висновки про відповідність дисертаційної роботи вимогам МОН України. Проведений аналіз дисертаційної роботи дає підстави стверджувати, що дисертація Оронька Юрія Володимировича на тему «Архітектурно-планувальна організація та розвиток нових територіальних громад рекреаційної спеціалізації (на прикладі Тернопільської області)» є завершеною науковою працею, яка відповідає положенням Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40, а її автор – Огоньок Юрій Володимирович заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 – Архітектура та містобудування.

Офіційний опонент:

доцент кафедри образотворчого мистецтва, дизайну та методики їх навчання
Тернопільського національного педагогічного
Університету імені Володимира Гнатюка
доктор архітектури, доцент

[Handwritten signature]

О.М. Дячок

[Handwritten signature]